

Forfatter: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind

Titel: BREV FRA: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind (1867-10-uu/1867-11-uu)

Citation: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind: "BREV FRA: Frijs, Christian Emil Krag-Juel-Vind (1867-10-uu/1867-11-uu)", i *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)*, Henrik Koppels Forlag, s. 618. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-001825006-001-shoot-L0018250060010378.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: *Det nordslesvigske Spørgsmaal, 1864-1879 - aktstykker og breve til belysning af den danske regerings politik (1. bind)*

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

*Bemærkninger af Udenrigsminister Grev Frijs til det tyske Forslag.
[October—November 1867].*

Med Hensyn til de 4 første Punkters Besvarelse da forekommer det mig at være rettest i Besvarelsen først at kaste Blikket paa den preussiske Forfatning, idet man tilfulde kan forstaae, at den preussiske Reg. med sin hele Tendents ikke vil kunne forsvare, at Indbyggerne i de retrocederende Dele blive stillede deterioris conditionis, og at man troer i den Henseende at kunne berolige, idet der tilkommer dem, som vilde komme ind under den danske Grundlovs Omraade, ogsaa en meget udstrakt Frihed i de omtalte Henseender, og som gik langt videre, end hvad der indrømmedes Slesvigere ved Forord. af 1854, der fremkom paa Grund af ganske særligt bindende Forhold, hvor man mere saa paa og tog Hensyn til Demokratiet end til Nationaliteten; vel maa saavidt muligt undgaaes at lægge Bitterhed i denne Bemærkning, men den historiske Sandhed bør dog ikke forties, thi den kan da i Virkeligheden blive glemt af Vedkommende. Med Hensyn til Nr. 3, da indrømmer Grundloven en saa stor Sikkerhed som mulig. Nr. 4 mangle endnu de fornødne Oplysninger fra Kirkeministerens Side.

5. To Spørgsmaal, der maae rette sig efter den alminde- s. 619lige danske Lovgivning, a de kunne udskille sig, men erholde da ingen Statsunderstøttelse. b naar de erklære sig for udtraadte, bidrage de ikke til Statskirken, undtagen Tiender. —

6. Det værste af Alt: som *conditio sine qua non* maatte der fordres a Reciprocitet, thi ellers stilles den mindre Nationalitet, som efter Sagens Natur er udsat for meest Overlast, ikke pari passu med den Store og dette maa dog selv være i den Størres Interesse, da Høi forudsætter Høiere. b. en almindelig Fastslaaen som Normalaaret 1846 vilde kun skabe yderligere Vanskeligheder og ikke være klar og tydelig, da der i Aaret 1846 mere var Spørgsmaal om usus end faste Lovregler og her naturligviis kan strides i det Uendelige, i hvilken Strid vi naturligviis maatte ligge under. — Skolesproget er naturligviis det vigtigste og det er selvfølgelig, at ingen dansk Regjering kan paatage sig at drive tydsk Propaganda, hvorimod der kunde være Spørgsmaal om, hvor et saadant Ønske fremkom af en ved en gjensidig Overenskomst fastslaaet Minoritet, der kunde Staten være forpligtet til at holde baade tydsk og dansk Skole, ligesom til at lade Præsten baade tale Tydsk og Dansk, men det følger af sig selv, at hverken kunde her fastslaaes en Regel for al Evighed, enten maatte sliig Betingelse være bundet til en vis Aarrække, circa 10 Aar, eller det maatte kunne forandres, naar den fastslaaede Minoritet ikke længere fandtes. *) Bestemmelserne om Skolesproget have naturligviis den største Indvirkning paa Fremtiden og Indrømmelserne her ere farligst. —

7. Hvis man skulde kunne gaae ind herpaa, maa Reglerne naturligviis fastslaaes uden at sættes i nogensomhelst Forbindelse med den anførte Analogi.

8. Med Hensyn til Forandringer i Byforfatninger, da maatte disse dog ogsaa kunne udføres, naar Borgernes overveiende Fleertal herom vare enige — ligesom bemeldte s. 620Communers Stillen udenfor Landslov og Grundlov er betænkelig med Hensyn til Staten og ganske vist til Skade for selve Byen, da det vil være en mægtig Støtte for Separatisme og Kleinstadteri.

9 og 10. Herom kunde det vel ikke være saa vanskeligt at træffe endelig Overenskomst. —

11. Garanti herfor vilde ikke kunne gives, da ingen almindelig Lov herom findes; en anden Sag om Regjeringen skulde føle sig opfordret til at forelægge en sliig almindelig Lov for hele Landet, hvilket vil blive vanskeligt, da Politiet for en stor Deel og de dermed i Forbindelse staaende Ordninger henhøre under Staten. —

Med Hensyn til Nr. 12 da er det umuligt at binde sig for evig Tid ligeoverfor Preussen til ingensomhelst Forandring at foretage, hvorfor Forpligtelsen ogsaa kun kan tænkes at gjelde for Tid, item gjelder det om at hver Bestemmelse er tydelig og klar affattet, saa at Strid om Forpligtelsens Natur og Omfang vanskelig kan opstaae, og forsaavidt en saadan alligevel skulde opstaae, da vil en neutral Domstol, f. E. norsk eller hollandsk, nok kunne udfindes, men vanskeligere eller mere indviklet bliver Spørgsmaalet, hvorledes Sagen skal anhängiggjøres og hvorvidt fremmed Domstol kan forpligtes til at affatte Kjendelse i andre Landes Sager. —

Naar Preussen efter dertil fra vor Side given Anledning har yttret sig om, paa hvilket Gebeet eller indenfor hvilke Steder Afstemningen kunde ventes foretaget, da har den yttret, at Spørgsmaalet Omfanget for Retrocessionen vedrørende, vilde afhænge af hvorvidt Danmark vilde see sig istand til at yde Garantier og hvorvidt de tilbudte og modtagne kunde ansees for fyldestgjørende, og ligesom Preussen har anerkjendt en Forbindelse mellem Retrocessionens Omfang og de Betingelser, der fastsættes med Hensyn til Retrocessionen eller de saakaldte Garantier, saaledes følger det af sig selv, at denne Forbindelse ikke kan lades ude af s. 621Betragtning fra vor Standpunkt, idet dog for hver af disse Punkter en forskjellig Betragtning og Opfattelse maa ligge til Grund, da, hvad Garantierne angaaer, der fra dansk Standpunkt væsentlig bliver at see hen til, om de overhovedet ere forenelige med det tilbageblevne Lands Souverainitet ligeoverfor sin mægtige Nabo, og ved Territorialspørgs- maalet derimod det gjelder om, at den lille danske Nationalitet kan tilkjendes sin Berettigelse ligeoverfor den store tydske Nationalitet, af hvis Fyldestgjørelse et

naturligt venskabeligt Forhold imellem den større og mindre Magt for en væsentlig Deel afhænger; thi det følger af sig selv, at vi kun kunne ønske retrocederet, hvad der af Hjertet er dansk, men ogsaa maa attraae den væsentligste Deel af hvad der er dansk, saavel af Hensyn til Kongeriget som af Hensyn til den danske Deel af Slesvig, der ved Wienerfreden er bleven afstaaet, og for at opnaae denne Deel er det naturligt, at den danske Regjering vil bestræbe sig for at strække sig saalangt som det lader sig gjøre uden at træde Kongen og Landets Selvstændighed for nær, idet bemærkes, at den Magtudvidelse, der vilde finde Sted ligeoverfor Preussen ved en fuld Retrocession af det Danske, mere vilde ligge i den Forsoning, dette vilde fremkalde mellem Tydsk og Dansk, end i Udvidelsen af selve vort Gebeet ligeoverfor den concentrerede militaire Magt, som Preussen og det nordtydske Forbund nu frembyder. —

P. Vedels Privatpapirer. Opskrift af Grev Frijs.